

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/18-21

T.C.
ADANA
BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ
7. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/29
Karar No. 2025/210
Tarihi: 13.01.2025

- İŞÇİNİN ÖZEL GÜVENLİKÇİ KARTININ İPTAL EDİLMESİ NEDENİYLE İŞTEN ÇIKARTILMASI
- İŞÇİNİN FESİH TARİHİNDE YAPTIĞI İŞ İÇİN GEREKLİ YETERLİLİK KOŞULUNU YİTİRMİŞ OLMASI
- ÖZEL GÜVENLİK KİMLİK KARTININ FESİHTEN SONRA İADE EDİLMESİNİN ÖNEMİNİN OLMAYA CAĞI
- FESİH OLGUSUNUN FESİH TARİHİNDEKİ KOŞULLARA GÖRE DEĞERLENDİRİLECEĞİ

ÖZETİ Dosya içeriğine göre, davacının özel güvenlik kartının kurum tarafından iptal edilmesi üzerine iş sözleşmesi feshedildikten sonra davacı hakkında takipsizlik kararı verildiği, verilen takipsizlik kararının kesinleştiği anlaşılmıştır. Davacı özel güvenlik görevlisi olarak çalışmakta olup bu çalışması idarenin vereceği izin belgesine bağlıdır. Fesih tarihi itibarıyla davacının özel güvenlik kartı idare tarafından iptal edilmekle davacının icra ettiği iş bakımından yeterlilik şartı ortadan kalkmıştır. Davacının Mersin 2. İdare Mahkemesi'nin 2023/1637 E. sayılı dosyası ile dava açtığı, 20.12.2023 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verildiği, bunun üzerinde davacının 24.01.2024 tarihinde Özel Güvenlik Kimlik Kartını yenilediği görülmüştür. Fesih olgusu fesih tarihindeki koşullara göre değerlendirilmesi gerekir. Fesih tarihi itibarıyla işveren yönünden yeterlilik şartı ortadan kalkan

davacıyı özel güvenlik personeli olarak çalıştırması yasal olarak mümkün olmadığından geçerli fesih koşulları oluşmuştur. İşverence fesih usulüne uygun olarak yapılmıştır.

Mahkemece davanın feshin geçerli nedene dayalı olarak yapıldığından reddine karar verilmesi gerekirken feshin geçersizliğine dayalı olarak yapıldığının kabulü ile işe iade kararı verilmesi hatalı bulunmuştur.

İlk derece mahkemesince verilen karara karşı istinaf başvurusu üzerine dosya Dairemize gönderilmekle incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

DAVACININ İSTEMİNİN ÖZETİ

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının davalılar bünyesinde 01.06.2016-16.01.2020 tarihleri arasında Tepe Savunma ve Özel Güvenlik şirketinde sonrasında 11.10.2023 tarihinde kadar davalı Şirket bünyesinde güvenlik görevlisi olarak çalıştığını, davacının iş akdinin davalı CCN Özel Güvenlik Şirketi tarafından Mersin Valiliğinin özel güvenlik kimlik kartı yenileme talebinin reddine ilişkin kararı uyarınca güvenlik görevlisi olarak çalıştırılmayacağından bahisle haksız ve mesnetsiz bir şekilde sona erdirildiğini belirterek, feshinin geçersizliğinin tespitine ve davacının işe iadesine, işe başlatılmaması durumunda 8 aylık ücret tutarında tazminat ödenmesine, çalıştırılmadığı süreler için 4 aylık ücret ve diğer haklarının ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

DAVALININ CEVABININ ÖZETİ

Davalı CCN Özel Güvenlik Hizmetleri A. Ş. vekili cevap dilekçesinde özetle; davanın süresinde açılmadığını, davacının iş akdinin Mersin Valiliğinin 12/10/2023 tarihli yazısına istinaden feshedildiğini, davacı hakkında özel güvenlik bilgi sistemi ret kaydının olduğunu, davacının iş akdinin yasal düzenlemeler gereğince feshedildiğini, davacının hizmet süresine ilişkin kıdem tazminatı ödemesinin davacıya yapıldığını belirterek, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Sağlık Bakanlığı vekili cevap dilekçesinde özetle; davanın zamanaşımına uğradığını, davacının diğer davalı şirketin personeli olduğunu, davacının iş akdinin haklı nedenle feshedildiğini belirterek, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ

İlk derece mahkemesi tarafından;

"1-Davacının davasının KABULÜ ile;

a- Davacının iş sözleşmesinin feshinin geçersizliğine ve davacının CCN ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİ ANONİM ŞİRKETİNDEKİ İŞİNE İADESİNE,

b- Davacının kararın kesinleşmesinden itibaren 10 iş günü içinde işe başlamak için davalı işverene başvurması halinde işverence işe başlatılmaması durumunda işçinin kıdemi ve fesih sebebi göz önünde bulundurularak taktiren 5 aylık ücret tutarındaki brüt 67.072,50- TL tazminatının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya ödenmesi gerektiğinin TESPİTİNE,

c-Davacının süresi içerisinde işverene başvurması halinde mahkeme kararının kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre içinde en çok 4 aya kadar doğmuş bulunan brüt 66.242-TL ücret ve diğer haklarının davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya ödenmesi gerektiğinin TESPİTİNE,

2-Yasal kesintilerin infaz aşamasında dikkate alınmasına, " karar verilmiştir.

İSTİNAF NEDENLERİ

Davalı CCN Özel Güvenlik Hizmetleri A. Ş. Vekili: yerel mahkemenin davanın kabulüne dayanak yaptığı gerekçelerin haksız olduğunu, yerel mahkemenin valilik kararının iptalini ya da yürütmeyi durdurma kararının sonucunun beklenmesi gerektiği yönündeki gerekçesinin haksız olduğunu, müvekkili şirketin takdir hakkının olmadığına gözetilmediğini, özel güvenlik kartı bulunmayan personelin güvenlik görevlisi olarak istihdam edilmesi halinde şirket yetkilerinin ve yöneticilerinin 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağına yasada düzenlendiğini, davacının silahlı olarak çalıştırılması halinde ise verilecek cezanın bir kat arttırılacağını, yasanın açık hükmüne rağmen yerel mahkemenin idare mahkemesi kararının beklenmesi gerektiği yönündeki değerlendirmesinin hakkaniyete aykırı olduğunu, hakkaniyet gereğince takdir yetkisinin; somut olayın özelliklerine uygun olarak ve adalet ilkeleri gözetilerek kullanılması gerekmekte olduğunu, müvekkil şirket yöneticilerinden, ceza mahkemesinde yargılanarak hapis cezası almayı kabullenmelerinin beklenemeyeceğini, müvekkili şirket yöneticilerinden davacının açmış olduğu iptal davasını ya da yürütmeyi durdurma kararını beklemenin haksız olduğunu, güvenlik görevlisi olan davacının başka göreve alınması veya başka bölümde çalıştırılmasının mümkün olmayacağını, müvekkili şirketin faaliyet konusu güvenlik işi olduğunu, 5188 sayılı yasanın 16. maddesi gereğince davacının özel güvenlik hizmeti dışında çalıştırılmasının yasak olduğunu, davacının başka bir görevde çalıştırılmayacağını, somut olayda davacının çalıştırılabilme olanağı kalmadığını, davacının yaptığı işin doğası gereği, davacının iş akdin feshetmek son çare olduğunu, yerel mahkemenin son çare ilkesine aykırı hareket edildiği değerlendirilmesinin de hatalı olduğunu, davacının iş akdinin feshinin keyfi olmadığını, davacının iş akdinin, valilik kararı gereğince feshedildiğini, yerel mahkemeye yeterli inceleme yapılmadan eksik incelemeyle hüküm kurulduğunu, ticaret sicil kayıtları getirtilmediğini, davayı kabul anlamına gelmemek kaydıyla hükme esas alınan bilirkişi raporunda giydirilmiş ücret hesaplamasının hatalı olduğunu, gerekçeli karar içeriğinde ve hüküm kısmında savunma ve taleplere yer verilmediğini, bu nedenlerle yerel mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

Davalı Sağlık Bakanlığı vekili istinaf dilekçesinde özetle; yerel mahkemenin davanın kabulüne dayanak yaptığı gerekçelerin haksız olduğunu, yerel mahkemenin valilik kararının iptalini ya da yürütmeyi durdurma kararının sonucunun beklenmesi gerektiği yönündeki gerekçesinin haksız olduğunu, güvenlik görevlisi olan davacının başka göreve alınması veya başka bölümde çalıştırılması mümkün olmadığını, somut olayda davacının çalıştırılabilme olanağı kalmadığını, davacının yaptığı işin doğası gereği, davacının iş akdini feshetmek son çare olduğunu, yerel mahkemenin son çare ilkesine aykırı hareket edildiği değerlendirilmesinin de hatalı olmadığını, yerel mahkemece yeterli inceleme yapılmadan eksik incelemeyle hüküm kurulduğunu, ticaret sicil kayıtları getirtilmediğini, hükme esas alınan bilirkişi raporunda giydirilmiş ücret hesaplamasının hatalı olduğunu, gerekçeli karar içeriğinde ve hüküm kısmında savunma ve taleplere yer verilmediğini, bu nedenlerle yerel mahkeme kararının kaldırılmasını talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE

Dairemizce istinaf incelemesi 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 355'inci maddesi gereğince istinaf sebepleri ile bağılı olarak ve kamu düzenine aykırılık hususları da gözetilerek yapılmıştır.

Dava, işe iade istemine ilişkindir.

İş sözleşmesinin 11.10.2023 tarihi itibarıyla feshedildiği, davacı işçi tarafından yasal bir aylık sürede 19.10.2023 tarihinde her iki davalıya karşı arabulucuya başvurulduğu, görüşmelerin 06.11.2023 tarihinde anlaşmazlıkla sonuçlandığı, davacı tarafından süresi içerisinde 13.11.2023 tarihinde işe iade davası açıldığı anlaşılmıştır.

Dosyada mevcut işten ayrılış bildirgesinde fesih kodu -kod 27- olarak bildirilmiştir.

SGK kayıtları uyarınca; davacının davalı bakanlığın bünyesinde davalı şirketin alt işveren işçisi olarak özel güvenlik sıfatı ile çalıştığı anlaşılmıştır. Davacı Özel güvenlik izni yenilenmemiş ise de davalı şirketin ve hastanede hizmet veren diğer grup şirketlerinin servis, işletme, yönlendirme, büro personeli gibi çeşitli alanlarda personel çalıştırdığını, feshin son çare olması ilkesi gereğince yetenek, beceri ve eğitimine uygun başka pozisyonlarda istihdam edilmesi mümkün iken diğer seçenekler değerlendirilmeden doğrudan iş akdininin feshedilmesinin kötüniyetli olduğunu iddia etmiş, davalı şirket ise sadece özel güvenlik alanında hizmet vermeleri sebebiyle davacıyı çalıştıracak başka bir pozisyon bulunmadığını, özel güvenlik izni bulunmayan bir kişiyi özel güvenlik görevlisi olarak çalıştırmanın suç olduğunu, davacının da bu iznini kaybetmesi sebebiyle çalıştırılması mümkün olmadığından iş akdininin feshedildiğini savunmuştur. Davacının Özel Güvenlik Kimlik Kartı yenilemesi için başvurması üzerine, Mersin İl Emniyet Müdürlüğü tarafından davacı hakkında yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında elde edilen istihbari bilgiler neticesinde, Mersin Valiliği Değerlendirme Komisyonu'nun 22.09.2023 Tarih ve 2023/478 Karar sayılı kararı ile;

“...Serhat KAYNAR’ın hakkında PVSK Ek-7 maddesi kapsamında elde edilen istihbari bilgiler neticesinde, Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının OLUMSUZ olarak değerlendirilmesine, 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu ile 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’un ilgili maddeleri gereğince Değerlendirme Komisyonunca oy birliği ile”

karar verildiği, bunun üzerine idarenin bu kararının iptali için davacının Mersin 2. İdare Mahkemesi’nin 2023/1637 E. sayılı dosyası ile dava açtığı, 20.12.2023 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verildiği, bunun üzerinde davacının 24.01.2024 tarihinde Özel Güvenlik Kimlik Kartını yenilediği, 26.03.2024 tarihinde ise idarenin dava konu işleminin iptaline karar verildiği görülmüştür.

Yerel mahkemeye feshin geçersizliğine karar verilerek davacının işe iadesine karar verilmiştir.

Öncelikle davalı Sağlık Bakanlığının husumet itirazının değerlendirilmesi gerekmektedir. Alt işveren; bir işyerinde yürütülen mal ve hizmet üretimine ilişkin asıl işin bir bölümünde veya yardımcı işlerde, işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren alanlarda iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini, sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren olarak tanımlanır. Alt işverenin iş aldığı işveren ise asıl işverendir. Bu tanımlamalara göre asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığından söz edebilmek için iki ayrı işverenin olması, mal veya hizmet üretimine dair bir işin varlığı, işçilerin sadece asıl işverenden alınan iş kapsamında çalıştırılması ve tarafların muvazaalı bir ilişki içine girmemeleri gerekmektedir. Somut olayda, Davalı Bakanlığın işyerinde yardımcı işlerden bir kısım işleri işlerini alt işveren işçilerine gördürdüğü tüm dosya kapsamına göre sabittir. İş Kanunu 2/6 maddesi gereğince davalılar işçilik alacaklarından birlikte sorumlu olacaklardır. Somut davada da davalı Sağlık Bakanlığı asıl işveren diğer davalı şirket ise iş sağlayan alt işveren durumundadır. Bu nedenle İş Kanunu’nun 2/6. maddesi gereğince davalıların işçilik alacaklarından birlikte sorumlu olacakları kabul edilmiştir. Davalı bakanlığın husumet itirazı yerinde değildir.

Taraflar arasındaki diğer uyumsuzluk ise davacı hakkında gerçekleştirilen iş akdi feshinin geçerli nedenlere dayanıp dayanmadığıdır.

4857 sayılı İş Kanunu’nun 18. maddesine göre, otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, iş yerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorunadır.

İş Kanunu’nun 18.maddesi bakımından işçinin davranışlarından kaynaklanan sebepler, işçinin aynı Kanununun 25/II. maddesinde öngörülen sebepler niteliğinde ve ağırlığında olmayan, işyerinde işin görülmesini önemli ölçüde olumsuz etkileyen, sözleşmeye aykırı davranışlarıdır. İşçinin davranışı ancak işyerinde olumsuzluklara yol açması halinde geçerli sebep olabilir. İşçinin sosyal açıdan olumsuz bir davranışı, toplumsal ve etik açıdan onaylanmayacak bir tutumu işyerinde üretim ve

iş ilişkisi sürecine herhangi bir olumsuz etki yapmıyorsa geçerli sebep sayılamaz.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 20.maddesinin ikinci fıkrasına göre feshin geçerli nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir. İşçi, feshin başka bir sebebe dayandığını iddia ettiği takdirde, bu iddiasını ispatla yükümlüdür.

Öte taraftan hukukta tahvil (conversion), geçersiz bir hukuki işlemin yerine geçerlilik şartları gerçekleşen bir başka hukuki işlemin ikame edilmesidir (Havutçu, Ayşe Akdemir, Şekle Aykırılık Nedeniyle Geçersiz Hukuki İşlemlerin Tahvili, Prof. Dr. Kudret Ayiter'e Armağan, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi 1987, S 1-4, s. 651).

Tahvil için geçersiz bir hukuki işlem bulunmalı, geçerli olan bir başka hukuki işlemin koşulları gerçekleşmiş olmalı ve manevi unsur olan yapılan işlemin geçersiz olduğu bilinse idi geçerli olan hukuki işlemin yapılacağı konusunda bir inanç olmalıdır. Tahvilin en klasik örneği noterde yapılan gayrimenkul satış sözleşmesinin gayrimenkul satış vaadine çevrilmesidir.

Yargıtay tarafından da haklı nedene dayalı olmadığı anlaşılan ya da haklı nedene fesih için aranan şekil şartlarını taşımadığı belirlenen fesihlerin geçerli nedene tahvili sıklıkla uygulanan bir yöntemdir (Bknz. Yarg. 9 HD., 2016/22588-2020/8889 E.K; 2019/7066-357 E.K; Yarg. 22. HD., 2016/19245-2019/16868 E.K)

Dosya içeriğine göre, davacının özel güvenlik kartının kurum tarafından iptal edilmesi üzerine iş sözleşmesi feshedildikten sonra davacı hakkında takipsizlik kararı verildiği, verilen takipsizlik kararının kesinleştiği anlaşılmıştır. Davacı özel güvenlik görevlisi olarak çalışmakta olup bu çalışması idarenin vereceği izin belgesine bağlıdır. Fesih tarihi itibarıyla davacının özel güvenlik kartı idare tarafından iptal edilmekle davacının icra ettiği iş bakımından yeterlilik şartı ortadan kalkmıştır. Davacının Mersin 2. İdare Mahkemesi'nin 2023/1637 E. sayılı dosyası ile dava açtığı, 20.12.2023 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı verildiği, bunun üzerinde davacının 24.01.2024 tarihinde Özel Güvenlik Kimlik Kartını yenilediği görülmüştür. Fesih olgusu fesih tarihindeki koşullara göre değerlendirilmesi gerekir. Fesih tarihi itibarıyla işveren yönünden yeterlilik şartı ortadan kalkan davacıyı özel güvenlik personeli olarak çalıştırması yasal olarak mümkün olmadığından geçerli fesih koşulları oluşmuştur. İşverence fesih usulüne uygun olarak yapılmıştır.

Mahkemece davanın feshin geçerli nedene dayalı olarak yapıldığından reddine karar verilmesi gerekirken feshin geçersizliğine dayalı olarak yapıldığının kabulü ile işe iade kararı verilmesi hatalı bulunmuştur.

Davalıların istinaf başvurusunun kabulü ile, yukarıda belirtildiği üzere kararın bu yönüyle kaldırılması gerekmekte olup bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, ilk derece mahkemesi kararının HMK. 353/1-b.2 maddesi uyarınca ortadan kaldırılmasına ilk derece mahkemesi hükmü yerine geçmek üzere; yeniden hüküm kurulmasına karar verilerek aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davalıların istinaf başvurusunun KABULÜ ile, HMK 353/1-b-2 maddeleri gereği ilk derece mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA ve ilk derece mahkemesi kararı tamamen ortadan kalkmakla, ilk derece mahkemesi kararı yerine,

2-DAVANIN REDDİ İLE;

a-Dava dosyasında adli yardım kararı verilmiş olduğundan, alınması gereken 615,40-TL maktu karar ve ilam harcı ile 427,60-TL başvurma harcı olmak üzere toplam 1.043,00 TL harcın davacıdan alınarak Hazineye irad kaydına,

b-Davalılar vekil ile temsil edildiğinden, hüküm tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca belirlenen 30.000,00 TL maktu vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalılara verilmesine,

c-Dosyada verilen adli yardım kararı nedeniyle Hazine tarafından karşılanan 2.000-TL bilirkişi ücreti, 200-TL tebligat ve posta gideri olmak üzere toplam 2.300-TL yargılama giderinin davacıdan alınarak Hazineye irad kaydına,

ç-Hazine tarafından karşılanan, 2 saatlik arabuluculuk ücreti olan 1.680-TL'nin davacıdan alınarak Hazineye irad kaydına,

d-Davalı Ccn Özel Güvenlik Hizmetleri Anonim Şirketi tarafından yapılan 160,00 TL yargılama giderinin davacıdan alınarak iş bu davalıya verilmesine,

e-Davalı Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan yargılama gideri olmadığından bu konuda karar verilmesine yer olmadığına,

f-Kullanılmayan avansların ilgisine iadesine,

3-Davalı Ccn Özel Güvenlik Hizmetleri Anonim Şirketi tarafından peşin yatırılan istinaf karar harcının istek halinde iş bu davalıya iadesine,

4-Davalı Ccn Özel Güvenlik Hizmetleri Anonim Şirketi tarafından sarfedilen 1.169,40 TL istinaf kanun yoluna başvurma harcının davacıdan alınarak iş bu davalıya verilmesine,

5-Davalı Sağlık Bakanlığı tarafından sarfedilen 394 TL istinaf yargılama giderinin, davacıdan alınarak iş bu davalıya verilmesine,

6-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

7-HMK 359. maddesinin 4. fıkrası gereği kararın tebliği ile HMK 302 maddesinin 5. fıkrası gereği harç tahsil müzekkeresi yazılması işlemlerinin ilk derece mahkemesi tarafından yapılmasına,

8-İstinaf gider avansından arta kalanın yatıran tarafa iadesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda KESİN OLMAK üzere 13.01.2025 tarihinde oy birliği ile karar verildi.